

UVOD

Život čovjeka je jedna od najstarijih kategorija interesovanja za pojam, koja se spominje od prvih plemena preko, prvih država u dolini Eufrata i Tigrisa pa kroz istoriju i sve oblike države pa do dan danas. Život kao vrijednost, zaštićena je normom, prvo običajnom i moralnom pa kasnije pismenom normom. Oduzimanje života drugom se preciznije naziva i ubistvom. Činjenje ubistva je sankcionisno kaznom, odnosno odmazdom društva prema počiniocu u početku u oblika taliona „oko za oko, zub za zub“, a kasnije, pojavom modernijih država kaznom lišenja slobode, odnosno kaznom zatvora, pa i u određenim okolnostima lišenjem života, odnosno smrtnom kaznom. Ubistvo kao kategorija interesatna je sa socijalnog, psihološkog, društvenog, medicinskog i pravnog aspekta.

Život i tijelo kao pravne kategorije zaštićene su međunarodnim aktima. U Bosni i Hercegovini, odnosno Republici Srpskoj Krivičnim zakonom propisano je i određeno krivično djelo ubistva, kao i vrste i podvrste istog. Bivše zemlje Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije su Krivičnim zakonom propisale i definisale krivično djelo ubistva, a kasnije raspadom ex-Jugoslavije i druge države koje su nastale iz nje su sve na gotovo indetičan način propisale krivično djelo ubistva. Osnovni razlog je što su sve zemlje potpisnice Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima kao i Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i sloboda sjedne strane, a sa druge strane što su neke članice Evropske unije ili imaju intenciju da postanu članice.

Najznačajniju ulogu povodom krivičnog djela ubistva imaju istražni organi, a to su policijske agencije u Bosni i Hercegovini, kao i tužilaštva koja vode istragu i pod čijom lupom se preduzimaju sve istražne radnje. U Bosni i Hercegovini do 2003 godine postojao je institut istražni sudija koji je provodio istragu, a određena ovlaštenja su imale i policijske agencije pogotovo policija. Stupanjem na snagu novog seta zakona ukinut je institut istražnog sudije a čitavom istragom od samog uviđaja pa nadalje rukovodi i kontroliše javni tužilac, policijske agencije rade po naredbama tužilaštva. Policijska ovlaštenja za preduzimanje istražnih radnji samostalno, su svedena samo na hitne slučajeve kada postoji opasnost i osnovana bojaznost za neophodnost i cjelishodnost obavljanja istražnih radnji. Od kvaliteta preduzetih istražnih radnji i to uviđaja, vještačenja, prikupljanja obavještenja, saslušanja svjedoka i osumnjičenih i drugih operativno-taktičkih i istražnih radnji zavisi kvalitet rasvetljavanja krivičnog djela ubistva,

kvalitetno sastavljanje optužnice koja će biti potvrđena od strane nadležnog suda pa na kraju donošenja kvalitetne presude koja će rezultirati izricanjem pravedne presude i kazne kako bi se postigla svrha i suština kazne, odnosno generalna i specijalna prevencija kao i prevaspitivanje i rehabilitacija počinca krivičnog djela.

Rasvjetljenost, odnosno stopa otkrivenosti počilaca krivičnih djela ubistava u Bosni i Hercegovini, odnosno Republici Srpskoj, je na visokom nivou. Sama stopa rasvjetljenosti pokazuje kvalitet zakonskih rješenja, kvalitet rada istražnih organa, socijalnu sliku društva i svijest da je ljudski život najznačajnija i najviša vrijednost.